

Anul V. Aiud, 23 Februarie 1929.

Amicul Școlii

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal cu excepția lunilor Iulie—August.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prin colaborator: TOMA COCIȘU.

COLABORATORI:

I. Aldea, Jer. Ciungan, Const. N. Buzatu, I. Dobre, A. Duvlea, P. Petringenar, A. Popa, Elena Dr. Stoianovici, I. Ratca, T. Trifa, V. Zdrenghea

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului d'academic, iar pentru comisiile școlare și partice. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

„Ziua Temperanței“.

Am citit în ziarul „Curentul“ dela 13 Februarie a. c. că, Societatea Temperanța din România a intervenit la Președinția Consiliului de ministri, ca de acord cu ceilalți domni miniștri ai diferitelor departamente să fixeze ziua de 1 Iunie ca zi a Temperanței, pentru ca astfel în această zi prin conferințe, articole de ziare, predici, și diferite alte manifestațiuni, întregă suflarea românească să ia cunoștința de ravagiile alcoolizmului și să se ferească de el.

În această zi, ar urma ca toți profesorii și învățătorii să țină conferințe elevilor și elevelor, toți preoții să țină predici în biserică, toți ofițerii superiori să țină unităților și soldaților, cuvântări, despre toate pericolele morale, materiale, sociale și sanitare ale flagelului alcoolizmului.

În acelaș timp Societatea prin reprezentatii județeni ca și prin toate sediile de temperanță de la sate va organiza serbări și manifestațiuni în acest senz. Prin gramofone, radio, cinematograf, șezători culturale, etc., aceste sedii de temperanță, sau debite de băuturi nealcoolice vor deveni centre de regenerare și de distracții fizice, artistice și culturale.

Societatea Temperanța a înaintat și un program întreg de subiecte, ce urmează a fi tratate în acea zi.

Am văzut și acest program, constă numai puțin decât din 40 subiecte, și am constatat, că el constituie o adevărată școală antialcoolică.

Cu toate aceste, eu unul singur mărturisesc sincer, că nu mai cred în eficacitatea unei astfel de propagande anti-alcoolice.

Flagelul alcoolismului, ce băntuie așa de grozav în sânul neamului nostru, nu se mai poate combate astăzi cu efect, prin conferințe, articole de ziare, predici și alte diferite manifestațiuni; ori cât de frumos ar fi spuse sau ar fi organizate ele.

S'au ținut și până acuma destule conferințe, s'au scris și se scriu zilnic mulțime mare de articole de ziare și diferite broșuri, s'au rostit de pe amvon sute și mii de predici, fără ca alcoolismul se scadă; din contră el s'a întins și se întinde tot mai tare, ca o pecingine; devenind o adevărată plagă pe capul neamului nostru.

Aci numai puterea legislativă și executivă a Statului mai poate ajuta.

Va trebui ca Statul să intervină urgent, creind legi aspre, cari să se opună contra lățirii alcoolismului, nu ca astăzi, când tocmai Statul este acela, care contribuie la propagarea lui. Ori nu s'a lățit la noi alcoolismul de când Statul a permis tuturor ca să fiarbă rachiu? S'au *cârciumile comunale* nu sunt tot atâtea propagatoare a alcoolismului printre țărani noștri.

Creindu-se apoi legi contra alcoolismului, aceste trebuie să se și execute și respecteze de către toți. Și până acuma am avut legi și dispozițiuni, cari mai temperau încâtva alcoolismul.

Astfel era prevăzută proporția după care avea să se elibereze debitele de băutură în orașele și satele noastre. Ce folos însă, dacă această lege nu s'a respectat pretotindenea. Din contră, mai ales după războiu — s'au eliberat debite peste debite, încât astăzi comunele noastre sunt pline de cârciume, tot atâtea propagandiste a alcoolismului.

Tot așa nu s'a respectat nici dispoziția salutară, care prevedea închiderea cârciumelor la sate, în zilele de Dumineci și sărbători.

Iată deci cum a contribuit însuși Statul la propagarea alcoolismului printre cetățenii săi.

Pentru toate aceste motive, eu susțin sus și tare, că dacă nu se vor lua măsuri aspre de către Stat contra alcoolismului, zădarnică va fi toată propaganda făcută contra acestui grozav flagel de către diversele societăți și particulari, fiindcă nici când nu se va ajunge la rezultatul dorit. O bună dovadă, în privința aceasta, ne poate servi lupta ce s'a dat contra alcoolismului în Norvegia, Elveția, Italia și mai ales în Statele Unite din America de Nord.

Și în țările aceste s'a combătut alcoolismul cu vorbiri și scrieri, dar nu s'a ajuns la rezultatul frumos de astăzi până ce n'a intervenit puterea legislativă și executivă a Statului.

Să se procedeze și la noi așa și se vor obține cele mai bune și mai frumoase rezultate

Marian Sasu.

Creiați școlii active condițiile dezvoltării ei integrale.

VII.

Ca să le sporesc dragostea de lucru la țesghea, le-am spus: Copii, azi fiind Joi, după masă n'aveți școală; ceice ar dori să lucre în Atelier, să vină la mine, să le dau cheia și le voi spune, ce să lucre. O singură dată mi-au venit doi copii, mai mult nu. Motivul? Copiii din clasele V, VI și VII, în afară de școală, își au ocupațiunile lor acasă, cari îi interesează mai mult.

Părerea noastră despre acest Atelier, este în concepția, ce-o avem despre Școala activă. Nu urmărim prin el specializarea copilului în vre-o meserie, căci știm că aceasta nu se poate. Voim ca prin el să lărgim cercul activității copiilor, pentruca să le dăm puțința de'ași putea satisface cât mai mult unele necesități ale vieții lor organice, pentru a i-se putea dezvolta armonic toate facultățile. Școala activă se preocupă și de nevoile sociale, dar mai mult decât acestea, are în vedere cultura integrală a copilului. Copilul o singură dată este copil, să-l lăsăm să se bucure de copilăria lui, care-și are prețul ei.

Că ce să lucră în acest Atelier, s-a putut vedea din expozițiile noastre de până acum. În majoritatea cazurilor ele n'au putut dovedi, că s'a ținut cont de acest mare postulat al școlii active. Obiectele expuse nu sunt expresia sufletului copilului, pentrucă sunt de parte de lumea lor și apoi ele nici nu par a arăta îndemânarea copiilor, ci mai mult a altora. Și chiar dacă s'ar lucra acelea lucruri de copii, puțin folos, pentrucă puși la prea mare efort, în loc de'a le dezvolta gustul pentru activitatea practică, am ajunge tocmai contrarul.

Copilul poate se poarte în subconștientul lui gemenele unui deosebit talent, care stimulat fiind, scapără, se pronunță, și noi neputând ști care anume ar putea fi stimulentele cel mai bun.

Când practicam lucrul manual așa că dam fiecărui copil voia, să facă ce voește, dar insistam mult ca să facă ceva, — un copil construia cu predilecție războaie mici cu materialul și uneltele lui de acasă. Unul a făcut un cărucior mic minunat, apoi a reprodus în miniatură moara satului așa de bine, că a stors admirația privitorilor. A continuat apoi trudindu-se să-și perfecționeze un aeroplan numai din lemn și carton făcut, care i-a rămas totuși ingrat, că nu voia să se ridice dela pământ. Ceva cu care umbla prin sat, stringând spuze de copii și și oameni mari în jurul lui.

Astăzi, cel cu războaiele primește comande de războaie,

sistemul cel mai nou. De prezent lucrează la două războaie comandate de Direcțiunea școalei din Apold. Tot acest băiat, în vara aceasta, a mai făcut și ingenioase mașini de sdrobot mere, pentru fierțul rachiului, iar cel cu autotractorul, în lipsa mijloacelor de a apuca pe un drum mai bun pentru dezvoltarea talentului lui, s'a ales numai cu măsuritul. Păcat de construcțiile lui interesante, despre cari spune că i s'au pierdut pela școala de arte și meserii din Timișoara, unde din lipsa de mijloace materiale, n'a putut sta decât 1 an. Ele ar fi putut forma podoaba unui muzeu școlar.

Un al treilea, care nu-mi arăta decât tot numai desemnuri cu colori, astăzi să poate mândri, de'a fi făcut portretele unor intelectuali fruntași, pentru saloanele lor, și primește mereu comenzi de picturi pentru biserici, fără a avea vre'o școală specială.

Se cere deci să deprindem copiii a'și alege singuri obiectul de lucrat și atunci, ei pornind dintr'un gând al lor, dintr'un sentiment al lor, totdeauna animați la lucru în flacăra sentimentului lor își vor putea topi mai bine ideile în acte, și deci își vor întări mai bine cunoștințele, își vor fortifica inteligentă, încrederea în puterile lor, și-și vor spori și dragostea de lucru.

Dar pelângă accentuarea acestora, noi nu putem uita, că copiii claselor supraprimare, cari preste puțin vor părăsi școala, mai au lipsă și de unele îndemânări cari privesc satisfacerea unor recerinte practice utilitare. Ei vor trebui deprinși a ști face și unele obiecte reclamate de necesitățile imediate ale vieții locului sau regiunii, în care copiii vor avea să trăiască, pentru a lega și sub acest aspect școala cu vieața.

Așadar printre obiectele menite a satisface laturea afectivă a vieții copilului, vom lucra și de acelea menite a servi partea practică utilitară a ei.

Un program hotărit de muncă nu s'ar putea da, unul sugestiv, da.

1. Toamna: Câțiva smei de hârtie și trestie, cu cari intr'o zi dată să se facă o interesantă cursă de sbor. (Ne inchipuim marea veselie a copiilor.) Arcuri cu săgeți.

Linguri și corfițe de cules poame. Impletiri de funii, coșuri, panere din răchită.

Un podișor ușor de făcut și de desfăcut preste părăiașul din sat. Moriști din lemn pentru același părăiaș.

2. Iarna: Diferite construcții de sănii, cu cari la o zi dată, se va face o cursă interesantă.

Sucăli vârtelnițe urzoaie, răvare de flori, scăunele, sărărițe, etajere, greble, pane la topoare, codoraști la coase.

3. Primăvara: Un balon primitiv (hârtie cerc din lemn, drot, vată spirt), care intr'o zi frumoasă, pus la probă, ar putea demon-

stra copiilor unele legi fizice. Morii de vânt, pușculițe de soc, sfârleze, scări de vie, roabe. Copiii și regiunea sugerează programul.

Va urma.

Alexandru Duvlea.

Cuvânt funebral

rostit de inv. dir. Dumitru Magda la înmormântarea învățătorului Anghel Luca din Alba-Iulia în 12 II. 1929.

Jalnică Adunare.

Învățătorii dela școala primară „Avram Iancu” din Alba-Iulia iarăș sufăr o lovitură mare. Sunt abea 3 luni decând a petrecut la cele eterne pe colegul lor Nechifor Borza și un nou mormânt să deschide, ca să primească un alt tovarăș de muncă și suferință, pe învățătorul Anghel Luca. Elevii școlii încă nu s'au liniștit în sufletul lor după moartea neașteptată a iubitului lor director, când micile lor inimi și suflete sunt din nou turburate, prin moartea încă timpurie a învățătorului lor, care zace albi fără suflare. Dumnezeu însă în înțelepciunea sa, le orânduște, iar noi trebuie să ne liniștim în tot ceea ce ne trimite.

Învățătorul Anghel Luca a fost un adevărat coleg, un adevărat părinte al elevilor săi și un adevărat mucenic, cărui viață s'a stins, luminând pe odraslele cele tinere incredințate lui. Totdeauna avea sfaturi înțelepte pentru noi toți mai tineri decât el, pe cari sfaturi cu drag le primeam, știind că acestea sfaturi erau izvorite din adevărata dragoste colegială ce o avea față de noi toți, fără nici o deosebire.

Vocea lui dulce, așa cum știa el s'o rostească elevilor săi, intra în inimile lor, ca un balsam. Era plin de putere de muncă. Era învățătorul înamorat în catedra sa, cu care a adus neprețuite servicii cauzei românești.

Parcă-l vedem și acum printre noi; puținel la trup, modest în vorbă și în port, slăbuț, dar cu privirea în care lucea scânteia aceia de dragoste nețărnută pentru școală. O considera ca pe un templu sacru în care își depunea numai munca necondiționată, modestă și conștiențioasă.

Când era înaintea elevilor săi învățătorul Anghel Luca cuprins de măreața operă ce o îndeplinea, devenea un sfânt. Entuziasmat când vorbea de faptele marilor noștri Voivozi; încântat de frumșetele țării noastre în lecțiile de geografie, foarte serios când explica la aritmetică, el care cunoștea adâncul sufletului copilăresc, era un adevărat apostol al neamului. Dumnezeu însă îl doboară pe acest mucenic încă pe brazdă.

Învățătorul Anghel Luca azi ne părăsește pe toți: colegi, elevi și pe soția-i, pe care o lasă nemângăiată.

Dumnezeu să-l primească între cei drepti, unde-și merită locul după munca-i desinteresată, după sufletui nobil, după vrednicia cu care a dus lupta cea bună.

Fie ca pilda vieții lui curate să fie indemn pentru cei ce l'au cunoscut și auzit vorba sfatului și l'au văzut muncind.

Învățătorii dela școala unde a muncit, aduc prinosul lor de recunoștință, celui care pleacă dintre ei pentru totdeauna. Memoria lui însă va fi veșnic între ei toți, căci l'am cunoscut, apreciat și iubit.

Adio drag coleg! Dormi în pace!

Cerc cultural

Cercul cultural „Zlatna” a ținut ultima ședință la școala primară din comuna Feneș, unde au luat parte — cu excepția alor patru — toții învățătorii cercului.

La acest cerc cultural prezidează d. Const. Buzatu. După slujba religioasă urmează ședința intimă, unde Dl. I. Droașcă tratează la cls. II. lecție practică de intuiție „lupul”. Lecția a fost expusă după metoda biologică cu mici scadețe, însă bine reușită și ca atare cunoștințele temeinic pătrunse de elevi. A urmat apoi critica din partea Dlui. P. Pătrângenar și Dnei Popescu care declară lecția succesă iar d. C. Buzatu caută să arate normele de conducere în predarea lecțiilor de intuiție după metoda biologică spre deosebire de cea morfologică. Urmează după masă ședința publică unde d. C. Buzatu în asistența unui public destul de numeros, caută să lămurească pe locuitorii asupra acestor întâlniri sâtești ale așa ziselor cercuri culturale, arătând în același timp scopul lor și foloasele ce le-ar putea avea fiecare dela aceste cercuri. După aceea urmează conferința Dșoarei. L. Sturza. „Despre rolul familiei în creșterea copilului”, unde în cuvinte simțite și meșteșugit imbinat, sus numita inv. arată cu exemple concrete luate din viața zilnică și pe înțelesul tuturor; vorbește despre felul cum unele familii își cresc copii și cum de altfel ar trebui să se ocupe de creșterea și îngrijirea lor. Urmează apoi programul școlar destul de bogat și variat în producții școlare, program ce a mulțumit pe deplin pe părinții copiilor care au adus cuvinte de laudă inv. respectivi și în special Dlui. Droașcă dirigintele corului. Din lipsă de timp conf. Dlui L. Tripsa a trebuit să fie suprimată. Iar ședința ridicându-se, Dl. C. Buzatu mulțumește în numele grupului învățătoresc celor asistenți și, în cuvinte însuflețite după ce arată rolul ce l-a jucat și-l joacă școala și biserica în viața unui popor, refe-

rindu-se mai cu seamă asupra neamului românesc termenă indemnându-i a stränge rândurile în jurul acestor doauă locașuri sfinte, de a-le iubi, a-le respecta și în acelaș timp a le urma sfaturile. Li indeamnă totdeodată să nu dea o altă zestre fiilor și ficelor lor, decât cartea și munca, aceste doauă isvoare nescicate datătoare de viață ce numai ele aduc binele și fericirea orcărei familii.

Cronicar.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștienșios de către cei vizați.

Către Școlile Particulare.

I.

No. 626—1929

Obiect: *Frecuvențarea școlii.*

În temeiul ord. No. 2687—1929, vă facem cunoscut, că în conformitate cu art. 35 din legea învățământului particular elevii de aceeaș limbă maternă ca limba de predare a școlii o pot frecuenta indeferent de religie.

No. 627—1929

Obiect: *Numirea dlui Gh. Teodoru ca inspector pt ru șc. partic.*

În temeiul ordinului Onor. Minister No. 11.745—1929, vă facem cunoscut, că Dl. inspector școlar Gh. Teodoru este repartizat la regiunea IV-a școlară Sibiu pentru controlul școlilor primare particulare.

Revizor: M. Sasu.

COMITETUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI ALBA

No. 8—1929

Obiect: *Urgentarea bugetelor pe 1929*

Către Comitetele școlare rurale de stat

La reședința lor.

Suntem în a doua lună a exercițiului financiar 1929 și constatăm că, nu v'ați conformat îndatoririlor prevăzute de art. 58 aliniatul 4 din Regulamentul legii pentru organizarea comitetelor școlare și ordinului nostru No. 8—1929 publicat în „Amicul Școlii” No. 3—4 a. c. de a supune comitetului școlar județan bugetul acelu comitet spre aprobare.

Fără aprobarea comitetului școlar județan, cheltuelile ce se vor face nu sunt luate în considerație, rămânând în sarcina membrilor comitetului.

Deci pentru a fi în legalitate, Vă invităm ca, în termin de 10 zile să ne înaintați bugetul exercițiului 1929 pentru a se ob-

ținea aprobarea lui, căci la caz contrar vom aplica sancțiunile legii față de cei neglijenți.

Prefect-Președinte:

Dr. Pop.

Contabil:
Groza Emil

Revizor-Secretar:

M. Sasu.

II.

No. 70—1929.

Obiect: *Convocarea adunării generale.*

Amăsurat Art. 76 din Regulamentul pentru comitetele școlare avem onoare a Vă aviza, că adunarea școlară județeană se va ținea în localul Prefecturii din Aiud în ziua de 17 Martie a. c. orele 10 cu următoarea:

Ordine de zi.

1) Darea de seamă a secretarului despre activitatea și gestiunea Comitetului școlar județean în cursul anului expirat și despre mersul Comitetelor școlare rurale.

2) Fixarea contribuțiilor cu cari vor fi impuse Comitetele școlare rurale în anul financiar în curs pentru formarea venitelor Comitetului școlar județean.

3) Aprobarea ajutoarelor pentru comitetele rurale cari nu au mijloace suficiente.

4) Votarea bugetului de venituri și cheltuieli.

5) Alegerea alor 4 membrii dintre delegații Comitetelor școlare rurale în Com. școlar județean.

6) Eventuale propuneri.

La aceasta adunare cu onoare sunteți rugați a trimite delegatul DVtre pe care îl veți prevedea cu procură în regulă.

Aiud, la 15 Februarie 1929.

Prefect-Președinte:

Dr. Pop.

Revizor-Secretar:

M. Sasu.

ȘTIRI.

* *Aducem la cunoștință tuturor, că în luna aceasta vom încasa prin percepții toate abonamentele restante. Domnii învățători sunt deci rugați cu stăruință, că întrucât n'au achitat abonamentul la revistă pe a. c. să-l achite la percepția respectivă cu ocazia ridicării salarelor de pe luna curentă.*

* Comisia medicală, de pe lângă Inspectoratul Școlar Sibiu, se va întruni în 28 Februarie a. c. ora 9 a. m. în biroul aceluși Inspectorat.